Talooyin Waxtar leh

- Da'da 4 ilaa 7 waa wakhti muhiim u ah barashada akhriska.
- La akhri ilmahaaga 20 daqiiqo maalintii. Akhrista, dhegeysiga, iyo falanqaynta akhri.
- Ilamahaaga, dhageyso jumladaha iyo sacabka, gurbaanka, ama taabo tirada erayada.
- Wax ku dhawaaq oo eeg haddii cunugaagu ku celin karo codka xaraf ama xarafyada.
- Dooro eray. Waxaad tirisaa inta dhawaq ee ku jirta erayga. Tirada xarfaha ku jira erayga muhiim ma ahan in ay lamid noqdaan tirada dhawaaqa erayga.
- Waxaad muraajaceysa in aad isku lifaaqdo dhawaaqyada kaliga ah. Waxaad tani ku sameyn kartaa adigoo codkaaga kor ugu qaadayo erayada rasmiga (tusaale, /c/ /a/ /t/ -> cat) ama erayo mala awaal ah (tusaale, /m/ /i/ /b/ -> mib).
- Ciyaara laxan saarid adigoo dhahaya erayada isku laxanka (tusaale, cat, pat, sat, mat).
- Waxaad dhahdaa erayada ku bilaawdo dhawaq iskumida (tusaale, pet, park, play).
- Tirinta isku-xirka dhawaq: Weydii ilmahaaga in uu gacanta hoos galiyo garka kadibna eray uu dhaho. Mar walbo oo uu garka ilmahaagu taabto gacantooda waxa uu leeyahay qeyb kamida erayga oo shaqal leh, tani waxaa layiraahda isku-xirka dhawaq (syllable). Ku celi oo tiri inta isku-xir dhawaq ee ku jirta erayga.

Su'aalaha la waydiiyo macalinka ilmahaaga:

- Waa maxay waxyaabaha uu ilmahaygu ku fiican yahay?
- Xirfado noocee ah ayuu ilmahaygu u baahan yahay inuu guriga kaga shaqeeyo?
- Sideed ugu taageertaa ilmahayga fasalka dhexdiisa?
- Goorma ayaan kulmi karnaa si aan uga wada hadalno horumarka ilmahayga?

Ku saabsan ACSB

ACSB waxay u heellan tahay wada shaqaynta guud ahaan Waaxda Waxbarashada iyo Horumarinta Carruurnimada Hore iyo ardayda, qoysaska, iyo bulshada si loo dhiso nidaam waxbarasho oo Nova Scotian ah oo loo siman yahay, dhaqan ahaan u jawaabaya, iyo jawi waxbarasho oo ammaan ah dhammaan ardayda.

Tiirarka **Qaabdhismeedka Waxbarashada Nova Scotian Afrika** dulmar mawduucyada muhiimka ah ee lagama maarmaanka u ah si wax looga qabto caqabadaha habaysan ee waxbarashada, u oggolaanaya ardayda ANS/Madow in la maqlo, la arko, la dhiirigeliyo, lana taageero si ay u gaadhaan ballanqaadkooda iyo kartidooda.

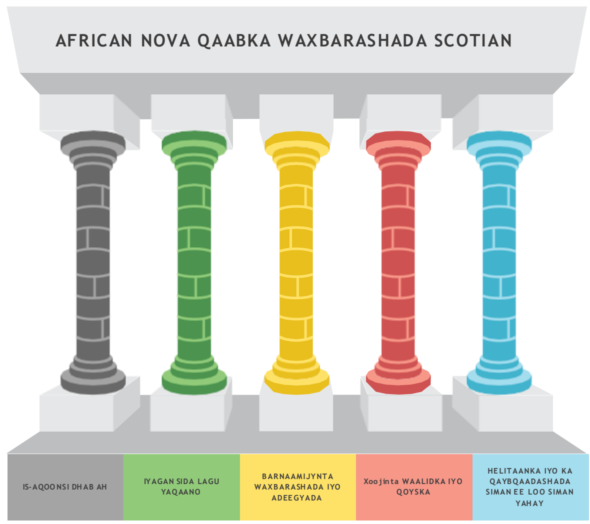

Wixii macluumaad dheeraad ah, la xiriir:

Laanta Adeegyada Afrikaanka ee Waaxda Waxbarashada ee Nova Scotia iyo Horumarinta Carruurnimada Hore
4th Goobta Floor Brunswick
2021 Brunswick Street / PO Box 578
Halifax, Nova Scotia B3J 2S9
(902) 424-3151
acsb@novascotia.ca

Xoojinta WAALIDKA IYO QOYSKA

Fahamka Dhawaqyada Erayada

NOVA SCOTIA

Waalidiinta iyo Qoysaska qaaliga ah,

Ku Soo Dhawoow Waxbarasho Loo Dhan Yahay! Anagoo ah macalinka koowaad iyo u doodaha ilmahaaga, waxaanu aqoonsanahay doorka muhiimka ah ee aad ka ciyaarto waxbarashada ilmahaaga. Sababtaas awgeed, Awood-siinta Waalidiinta iyo Qoysaska waa mid ka mid ah shanta tiir ee Qaab-dhismeedka Waxbarashada Nova Scotian ee Afrika.

Ficilkeenu waa ula kac. Waxaan ku dadaaleynaa inaan abuurno fursado aan ku xoojinno adiga iyo nidaamka taageerada ilmahaaga, sida go'aan-qaadayaasha muhiimka ah ee ku saabsan barnaamijyada iyo taageerada ilmahaaga. Tan waxa lagu gaadhi karaa iskaashi dhab ah oo wada shaqayneed oo ka dhexeeya guriga, dugsiga, iyo bulshada taageerta oo xoojisa wanaagga iyo guusha ubadkaaga. Si loo gaaro yoolkan, waxaan bixinaa macluumaad, qalab, iyo tababar.

Waxaad u isticmaali kartaa buug-yarahaan si aad u kordhiso wacyigaada heerka wax-akhriska, iyo dabeecadaha wax-akhriska ee la raadinayo markaad ilmahaaga wax ku akhrinayso guriga. Daloolin cidhif ah ayaa lagu daray taasoo kuu ogolaanaysa inaad si fudud u kala saarto dabaylaha. Waxaad talooyinka waxtarka leh dhigi kartaa meel si heersare ah loo arki karo, sida albaabka qaboojiyaha, xusuusin inaad wax akhrido oo aad madadaalo leedahay!

Adiga xagga waxbarashada,

Laanta Adeegyada Afrikaanka ee Kanada (ACSB)

“Sankofa” waxaa laga soo qaatay luqadaha Akin Twi iyo Fante ee Ghana, si dabacsan macneheedu waa "in la soo saaro."
Fikradda waxaa matalaya shimbirta Sankofa, oo leh lugaha oo hore u soo jeeda oo madaxu u jeestay si uu u soo saaro ukun dhabarka ku yaal. Astaanta waxaa lagu soo bandhigay agabka ACSB si ay xasuusin u noqoto "si aan u fahanno hadda oo aan u xaqiijino mustaqbalkeena, waa in aan ogaano wixii hore."

SANKOFA

Waa maxay fahamka dhawaaqyada erayada?

Ku ciyaarida dhawaqyada luuqadena ayaa caruurta bashaal u ah! Waxa ay ka caawineysa in ay bartaan xirfadaha muhiimka ah ee taagera barashada wax aqriska!

Fahamka dhawaaqyada erayda waxaa loolo jeeda ka fikirida dhawaaqyada eray walbo waxaana kamida **kawarqabida dhawaaqyada**, awooda wax maqal, badalida dhawaaqa walbo oo ay erayadu ka sameysmaan. Kawarqabida dhawaqyada ayaa ah xirfah aad iyo aad muhiim ugu ah ardayda in ay bartaan si markaa ay "ugu dhawaaqi karaan" eraydaa fudud, ayadoo ka caawineyso in ay wax aqriyaan misna hingaadiyaan.

Fahamka dhawaaqyada erayada waxaa kamida:

- garashada in erayadu ay ka sameysan yihiin xarfo iyo dhawaaqyo
- maqlida iyo dhihida erayada la laxma erayga
- garashada isla dhawaqa cod ee erayada kala duwan (tusaale, **c**at, **c**an, **c**ut)
- garashada dhawaaqyada shaqsi ee erayada (tusaale, /**c**/ waa bilawga dhawaq ee erayga “**c**at” iyo /**t**/ waa dhamaadka dhawaqa erayga “ca**t**”)
- sameynta eray cusub adigoo badalaya hal dhawaaq (tusaale, c**a**t-c**o**t) ama dhawaaqa dhamaadka (tusaale, ca**t**-ca**n**)
- isticmaalida dhamaan dhawaaqyada xarfaho wada jira si aad u dhahdo (tusaale, /c/ /a/ /t/ - “**cat**”)
- ka saarida dhawaqyada ku jira erayada (tusaale, waxaad dhahda erayga “cat” waxaad ilmaha weydiisa in uu ku celiyo erayga asago ka reebaya xarafka “/**c**/” dhawaqa—erayga cusub waa “**at**”)

Dhamaadka-Sanad Fahamka Dhawaaqyada Erayada ee Fasalada Assaasiga ilaa 1

Asal ahaan

Fahamka Dhawaaqyada Erayada:

- garashada erayada in ay ka sameysan yihiin xarfo iyo dhawaaqyo
- maqlida iyo dhihida erayada la laxma erayga
- maqlida iyo dhihida codka xarfaha ee **bilaawga**, **dhamaadka**, iyo **dhexda** ee 2- iyo 3-xaraf oo erayada (tusaale, **b**ig, bi**g**, b**i**g)
- bilaawga "ku dhawaaqida" eray, soo saarida xaraf walbo dhawaqiisa iyo isku xirida dhawaaqyada

Fasalka 1

Fahamka Dhawaaqyada Erayada:

- maqlida iyo dhihida erayada iskaga midka
  - dhawaqa bilaawga (tusaale, **b**alloon/**b**each)
  - dhawaqa dhamaadka (tusaale, hel**p**, soa**p**)
  - dhawaqa dhexda (tusaale, c**a**t/t**a**p)
- badalida codka bilaawga earay walbo si looga sameyo eray cusub (tusaale, **h**oop/**l**oop)
- ku darida cod dhamaadka eray si eray cusub looga soo saaro (tusaale, win/win**d**)
- isku darida xarfaha iyo codadka si looga sameyo misna aqriyo erayo

Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan dabeecadaha akhriska ee heerarka akhriska ee kala duwan, booqo qaybta manhajka ee shabakada EECD: **https://curriculum.novascotia.ca**.

Buug-yaraha kale ee taxanahan waxaa laga heli karaa qaybta daabacaadda ee mareegaha ACSB ee www.ednet.ns.ca/acs/home.